

Факултет по обществено здраве

Катедра „ХИГИЕНА“

4002 Пловдив, бул. В. Априлов № 15 А
тел.: 032 200 656; 032 200 655
email: hygiene@fph.mu-plovdiv.bg

Faculty of Public Health

Department of HYGIENE

15A, Vasil Aprilov Blvd, 4002 Plovdiv
phone: 00359 32 200 656
email: hygiene@fph.mu-plovdiv.bg

КОНСПЕКТ ЗА СЕМЕСТРИАЛЕН ИЗПИТ ПО ХИГИЕНА
ЗА СТУДЕНТИ СПЕЦИАЛНОСТ „ДЕНТАЛНА МЕДИЦИНА“ IV курс
академична 2026/2027 година

ТЕОРЕТИЧНА ЧАСТ

1. Хигиената като основна профилактична медицинска наука – предмет, цел, задачи, методи. Съвременни хигиенно-екологични проблеми.
2. Хигиена на атмосферата – структура и здравно значение на физичните фактори (космични и метеорологични). Време и метеопатии, климат и аклиматизация.
3. Химични фактори на атмосферата – нормален състав и атмосферни замърсители; преки и косвени здравни ефекти. Смог – летен и зимен, характеристика и здравно значение. Мероприятия за здравно-екологична защита на атмосферата.
4. Значение на водата като основен компонент на биосферата. Здравни изисквания към качествата на питейната вода.
5. Здравни изисквания към питейното водоснабдяване – източници и системи за водоснабдяване. Пречистване и обеззаразяване на питейните води. Здравна защита на водоизточниците и водоснабдителните съоръжения.
6. Хигиена на почвата – строеж и физични качества на почвата, химичен състав, микроорганизми и паразити в почвата, замърсяване на почвата (биологично, химично, радиологично). Биогеохимични заболявания. Очистване на населените места от твърди и течни отпадъци.
7. Хигиена на населените места. Урбанизация. Жилищна хигиена. Шумът в населените места – източници, разпространение, ефекти върху здравето, допустими прагове и мерки за защита.
8. Лична хигиена. Здравословен начин на живот.
9. Хигиена на заведенията за здравно обслужване. Хигиенни изисквания към заведенията за доболнична помощ (амбулатории за първична и специализирана помощ). Хигиенни изисквания към многопрофилни болници. Хигиенно-техническо благоустрояване, лечебно-предпазен и противоепидемичен режим на заведенията за здравно и лечебно обслужване. Събиране и обезвреждане на болничните отпадъци.
10. Хигиенни изисквания към дентални центрове/клиники/кабинети.
11. Предмет, цели и задачи на науката за хранене. Принципи на здравословното и лечебно хранене.
12. Роля и значение на белтъците, мазнините и въглехидратите при храненето на човека.
13. Роля и значение на минералните вещества (макро- и микроелементите) и витамините при храненето на човека. Антивитамины.

14. Хранителни продукти от животински произход. Хигиенна характеристика и здравно значение на мляко и млечни продукти, месо и месни продукти, яйца и яйчни продукти, риба и изделия от тях при храненето на човека.
15. Хранителни продукти от растителен произход. Хигиенна характеристика и здравно значение на зърнени храни, зеленчуци и плодове, гъби, варива (бобови храни) и ядкови плодове при храненето на човека.
16. Функционални храни и напитки. Генетично-модифицирани храни. Ролята на храните в профилактиката на зъбния кариес.
17. Особености в храненето на различни групи от населението.
18. Хранителна профилактика на някои широко разпространени и социално-значими заболявания – затлъстяване, сърдечно-съдови заболявания, диабет, ракови заболявания, остеопороза, зъбен кариес.
19. Заболявания от биологично и химично контаминирани храни – етиология, същност и профилактика.
20. Трудова медицина – съдържание, предмет и задачи. Класификация и основни проблеми при съвременните форми на труд. Промени в органите и системите на организма при работа. Работоспособност, умора и преумора. Профилактика.
21. Трудово-медицински проблеми, свързани с физични фактори на работната среда – производствен микроклимат.
22. Трудово-медицински проблеми, свързани с физични фактори на работната среда – производствен шум, вибрации, ултразвук и инфразвук.
23. Трудово-медицински проблеми, свързани с химични фактори на работната среда – тежки метали, киселини и основи. Здравен риск при професионална експозиция. Профилактика.
24. Прахови аерозоли – класификация, състав, отлагане, фиброзогенно действие и здравен риск. Неблагоприятни здравни ефекти при експозиция на прах и профилактика.
25. Трудово-медицински проблеми при денталните лекари.
26. Хигиена на деца и подрастващи – предмет, задачи, съвременни проблеми. Възрастова периодизация, закономерности и детерминанти на растежа и развитието на деца и подрастващи. Акцелерация и проблеми, свързани с нея.

ПРАКТИЧНА ЧАСТ

27. Система на здравна профилактика в България – организация, структура и видове здравен контрол.
28. Национална система за мониторинг на околната среда – качество на атмосферния въздух (КАВ).
29. Микроклимат – определение, фактори, методи за изследване и оценка.
30. Методи за оценка на комплексното действие на микроклимата върху топлинния комфорт на организма.
31. Хигиенна оценка на отоплението и вентилацията в помещенията на различни обекти, в т.ч. жилищни, обществени, болнични, производствени.
32. Здравен контрол на водоснабдяването и водата за питейно-битови нужди – мониторинг на повърхностни и подземни води, използвани за питейно-битови нужди; предварителен и текущ здравен контрол на водоизточниците и водите за питейно-битови нужди. Методи за пробовземане на питейна вода

33. Хигиенна оценка на органолептични, някои физични и химични показатели (температура, рН, твърдост, амоняк, нитрити, нитрати, флуориди) и микробиологични показатели на питейната вода.
34. Методи за пречистване и обеззаразяване на питейната вода, в т.ч. и на малки количества.
35. Принципи на здравословно хранене. Оценка на храненето и нутритивния (хранителния) статус.
36. Определяне на индивидуалния енергоразход на различни категории здравни работници. Определяне на индивидуалните потребности на организма от хранителни вещества.
37. Профилактика на хранителните заболявания. Задачи на медицинския специалист при взрив от хранителни заболявания.
38. Физиологични и неврокогнитивни методи за оценка на работоспособност и умора.
39. Хигиенна оценка на някои физични фактори в трудовата среда – шум, вибрации и осветление - принципи на превенция.
40. Химични замърсители във въздуха на работната среда – методи за пробовземане и анализ. Въглероден монооксид. Въглероден диоксид. Оловни и живачни аерозоли, прах. Здравна профилактика на работещите в среда с химични замърсители или прах.

ЛИТЕРАТУРА

1. Хигиена (Учебник за студенти по дентална медицина и други медицински специалности) под ред. на проф. д-р Т. Търновска, дмн, Пловдив „Лакс бук“ ЕООД, 2021г. ISBN 978-619-189-160-3
2. Ръководство за практически упражнения по хигиена за студенти по дентална медицина, под ред. на проф. д-р Т. Търновска, дмн, Пловдив, мед. изд. “Райков”, 2019. ISBN 978-954-9666-72-4.
3. Ръководство за практически упражнения по хигиена за студенти по медицина и стажант-лекари под ред. на проф. д-р П. Гацева, дм, Пловдив „Лакс бук“ЕООД, 2021г. ISBN 978-619-189-179-5
4. Лекционен курс по хигиена.

Проф. д-р Ст. Харизанова, дм

Ръководител катедра „Хигиена“

Приет с Решение на Катедрен съвет с Протокол № 09/09.09.2026г.